

Uit schoolaanzet okt.2009

Datamuur geeft toetsgegevens een gezicht

Zijn naam verschijnt regelmatig in conferentieprogramma's. Ad Kappen trekt door het land om te vertellen over 'het geheim van Enschede': hoe 41 basisscholen en 2 speciale basisscholen in Enschede spectaculaire resultaten boeken met hun leesverbeterplan. Onderdeel van deze aanpak is een datamuur. Op een datamuur zie je in één oogopslag welke leerlingen welke instructie nodig hebben.

"In het leesverbeterplan hebben we fundamentele en streefkwaliteiten vastgesteld voor de beheersing van het AVI-niveau en de Drie-minuten-toets.

Voor groep 4 is dat AVI-5, voor groep 5 AVI-9. Tweederde van de leerlingen in groep 4 en bijna 80 procent van de leerlingen in groep 5 zit daarboven. Voor de DMT is de fundamentele kwaliteit C of hoger. Maar we streven naar 65% A en B of hoger. We hebben deze normen met alle scholen in ons samenwerkingsverband afgesproken." Coördinator van het Steunpunt Onderwijszorg in Enschede, Ad Kappen, maakt meteen duidelijk waar het om gaat in het leesverbeterplan: doelenstellen en meten hoe het gaat.

INSTRUCTIEAFHANKELIJKHEID

"We zagen groep 6 en 7 terugvallen bij de DM, terwijl juist dan de omslag gemaakt moet worden van leren lezen naar lezen om te leren. Daar hebben we op gereageerd met meer instructie. We differentiëren niet meer naar leerstof, maar naar hoeveelheid tijd. Die tijd krijgt het kind.

Instructieonafhankelijk, instructiegevoelig of instructieafhankelijk- allemaal hebben ze recht op onderwijs.

Belangrijk hulpmiddel daarbij is de datamuur. Kinderen krijgen een plekje op de datamuur afhankelijk van hun Citoscores :instructieonafhankelijke leerlingen (CITO niveau A en B), instructiegevoelige leerlingen(niveau C) en instructieafhankelijke leerlingen (CITO niveau D en E).

Op een datamuur zie je in één oogopslag welke leerlingen wat voor instructie nodig hebben. De groepsleerkrachten kunnen op basis van deze datamuur hun lessen voorbereiden.

Op directieniveau kunnen besluiten genomen worden over de inzet van formatie en van groepsleerkrachten in bepaalde groepen. De datamuur wordt niet benoemd naar de kinderen, maar de gegevens geven wel inzicht in de instructiebehoeften van de leerlingen en vormen de basis voor het groepsplan."

EEN ECHTE MUUR?

De school wordt niet dichtgebouwd met datamuren. Een indeling op papier kan ook, zeker op groepsniveau. Bij zijn presentaties heeft Ad de voorbeelden paraat: "De gegevens van elke groep worden vertaald naar een datamuur op schoolniveau. Dat is vaak wel een echte muur, behangen met 'geeltjes', ingedeeld naar niveau."

BESPREKEN MET HET TEAM

“Toetsgegevens zeggen niet alleen iets over het niveau van de leerlingen, maar geven ook inzicht in de kwaliteit en de effectiviteit van de instructie. Daarom worden de gegevens met het hele team besproken, in oktober, januari en juni”, vertelt Ad. “We vergelijken deze met de vorige afname, met scholen met een vergelijkbare populatie en met de vastgestelde doelen van het leesverbeterplan.

Het gaat er dan om *not to blame and to shame*. Geen oordeel verbinden aan de resultaten werkt goed. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid om het leesniveau van goed naar beter te brengen: het zijn onze leesresultaten, het zijn onze kinderen, het is onze school.

Leerkrachten worden sterk ondersteund door de directeuren intern begeleider. De leerkracht geeft instructie, niet de voorleesmoeder. Hun aanzien is behoorlijk versterkt.”